

Teologia Praktyczna
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza • Wydział Teologiczny
Tom 12, 2011

BOGUSŁAW WOLAŃSKI

Niedziela dniem Pańskim i świętem rodziny

W ramach przygotowania do przeżywania Wielkiego Jubileuszu 2000-lecia chrześcijaństwa błogosławiony Jan Paweł II napisał list *Dies Domini*, który poświęcony został świętowaniu niedzieli. Miało to miejsce w roku 1998. Ojciec Święty zauważył, że *u progu trzeciego tysiąclecia świętowanie chrześcijańskiej niedzieli ze względu na zawarte w niej znaczenia i wymiary, powiązane z podstawowymi prawdami wiary pozostaje kluczowym elementem chrześcijańskiej tożsamości*¹. Niedziela stanowi samo centrum chrześcijańskiego życia. Ponowne odkrycie sensu Dnia Pańskiego jest łaską, o którą należy prosić, by przede wszystkim dać odpowiedź na prawdziwe i głębokie pragnienia każdego człowieka. Czas ofiarowany Chrystusowi jest zyskiem, poprzez który nadajemy głęboko ludzki charakter naszym relacjom z innymi i naszemu życiu (por. DD 7).

*II Polski Synod Plenarny przypominał, że niedziela jest dobrem kulturowym. To dobro tworzy naszą kulturę, kulturę narodu. Obserwacja codziennego życia przeciętnego Polaka pokazuje, że w zatrważającym tempie trwonimy dorobek wielu pokoleń Polaków. Wielu ludzi odrzuca dobro kulturowe, czyli świętowanie niedzieli*². Odrzucenie świętości niedzieli, a tym samym powierzchowne potraktowanie trzeciego przykazania Bożego, jest jednym z elementów zagrażającemu harmonijnemu rozwojowi człowieka. O desakralizacji niedzieli świadczy organizowanie i podejmowanie w tym dniu dodatkowej pracy zarobkowej, wykonywanie ciężkich prac w gospodarstwach rodzinnych, dokonywanie zakupów w su-

Bogusław WOLAŃSKI, ks. dr, wykładowca teologii pastoralnej w Wyższym Seminarium Duchownym w Legnicy, dyrektor Wydziału Duszpasterskiego i Referatu ds. duszpasterstwa rodzin w Legnickiej Kurii Biskupiej, Legnica, e-mail: bwolanski@intervema.com.pl

¹ Jan Paweł II: List apostolski *Dies Domini*. Wrocław 2000 s. 10 nr 30 [dalej: DD].

² List Pastorski Biskupa Legnickiego na Niedzielę Najświętszej Trójcy *Niedziela jest święta* (19.06.2011). W: *Niedziela jest święta. Materiały duszpasterskie na uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa* (23.06.2011). Red. B. Wolański. Legnica 2011 s. 10.

permarketach czy na giełdach samochodowych³. Stąd też konieczne wydaje się podjęcie różnych działań w diecezjach, parafiach i rodzinach polskich, by przywrócić na nowo Boży porządek przeżywania tygodnia.

I. Troska o niedzielę w rodzinie

Ojcowie synodalni wyrazili oczekiwanie, że na nowo odżyje w społeczeństwie hasło „Niedziela jest Boża i nasza”. Jest to dobro kulturowe, które wymaga ochrony prawnej. Potrzeba działań parlamentarzystów i władz samorządowych, ale istotne i oczekiwane jest świadectwo rodzin katolickich. Swoim przykładem powinny się przyczyniać do przywrócenia właściwego charakteru niedzieli⁴. To zadanie wynika z faktu, że rodzina jest pierwszą szkołą życia społecznego.

Rodzina, według bł. Jana Pawła II, dana jest człowiekowi dla doskonałego rozwoju jego człowieczeństwa. W niej kształtują się postawy moralne i społeczno-polityczne dzieci. Ona uczy postawy społecznej, uwrażliwiając na dobro drugiego człowieka. Ten ogromny potencjał etyczno-kulturowy tkwiący w rodzinie winien być nie tylko dostrzeżony, lecz także dowartościowany w społeczności politycznej⁵. Społeczne zaangażowanie rodziny jest przede wszystkim nastawione na roztropną troskę o dobro wspólne własnej rodziny oraz społeczeństwa, w którym ona żyje i funkcjonuje. Tego typu rozróżnienie pozwala lepiej zrozumieć zaangażowanie rodziny chrześcijańskiej w sprawy społeczne, polityczne, ekonomiczne i kulturowe własnego narodu, państwa i społeczeństwa⁶. Aktywny udział rodziny w życiu społecznym jest ważnym elementem zabezpieczającym jej podstawowe uprawnienia, ponieważ aktywność społeczna prowadzi do kreowania rzeczywistości politycznej i prawnej, dla dobra własnej i innych rodzin⁷.

Skoro rodzina ma stawać się pierwszą szkołą życia społecznego, a przez to ma roztropnie troszczyć się o dobro wspólne, a także angażować się w m.in. sprawy kulturowe, to jest ona również zobowiązana do stania się szkołą świętowania Dnia Pańskiego – niedzieli. Niedziela jest naszym dobrem kulturowym, jak przypomniał II Synod Plenarny, a także dobrem wspólnym. Jej przeżywanie i świętowanie stanowi o tym jakim będziemy społeczeństwem i jaka będzie jakość naszego człowieczeństwa.

³ Por. II Polski Synod Plenarny (1991–1999): *Kościół wobec życia społeczno-gospodarczego*. Poznań 2001 s. 74 nr 29 [dalej: DPSP].

⁴ Por. tamże, s. 78 nr 50.

⁵ Por. J. K o p e r e k, A. K o p e r e k: *Prawo rodziny jako Kościoła domowego do udziału w życiu społecznym*. W: *Rodzina jako Kościół domowy*. Red. A. T o m k i e w i c z, W. W i e c z o r e k. Lublin 2010 s. 585.

⁶ Por. tamże, s. 588.

⁷ Por. tamże, s. 590.

Błogosławiony Jan Paweł II w Liście apostolskim *Dies Domini* zwrócił uwagę, że jako katolicy mamy obowiązek tak działać, aby każdy człowiek mógł zaznać wolności, odpoczynku i odprężenia, które są człowiekowi niezbędne ze względu na jego ludzką godność oraz związane z nią potrzeby religijne, rodzinne, kulturowe i społeczne. Trudno je zaspokoić, jeśli nie jest zagwarantowany przynajmniej jeden dzień w tygodniu dający wszystkim możliwość wspólnego odpoczynku i świętowania (por. DD nr 66). Człowiek potrzebuje przeżyć czas wytchnienia w rodzinie i we wspólnocie parafialnej, by móc nabrać siły do owocnego działania.

Obserwacja życia społeczeństwa polskiego pokazuje, że znacząco trwoniony jest dorobek naszych przodków. Istotnym błędem jest pozwolenie na handel w niedziele. Otwarcie sklepów, czy zakładów usługowych doprowadziło do tego, że niedziela stała się kolejnym powszednim dniem tygodnia. Taki stan rzeczy powoduje, że udanie się do marketu, czy popularnych ostatnimi czasy galerii, stało się sposobem rodzinnego spędzania wolnego czasu. Niepokojące jest, że w myśleniu Polaków coraz bardziej na znaczeniu traci niedzielna msza św. Zauważalny jest brak umiejętności odpoczywania, spędzania twórczo wolnego czasu. Taką sytuację dostrzegli ojcowie synodálni: *jednym z elementów zagrażających harmonijnemu rozwojowi człowieka jest wynikające z laicyzacji życia społecznego powszechne łamanie przykazania dotyczącego świętowania dnia Pańskiego. O poważnej desakralizacji niedzieli świadczy organizowanie i podejmowanie w tym dniu dodatkowej pracy zarobkowej, wykonywanie ciężkich prac w gospodarstwach rodzinnych, dokonywanie zakupów w supermarketach czy na giełdach samochodowych*⁸. Socjologowie zwracają uwagę, że obecnie następuje również proces „makdonaldyzacji niedzieli”, czyli przeorganizowanie i maksymalne wypełnienie tego wolnego dnia przez przemysł rozrywkowy. Niestety prowadzi to do wypaczenia prawdziwego sensu niedzieli⁹.

Rodzina chrześcijańska ma stawiać się „Kościołem domowym”, „małym Kościołem”. W ten sposób stanowi ona środowisko naturalne jego uobecniania się i jest powołana do budowania królestwa Bożego w dziejach ludzkości poprzez udział w życiu i posłudze Kościoła. Poprzez podjęcie tych zadań rodzina uczestniczy w potrójnej misji Jezusa Chrystusa: prorockiej, kapłańskiej i królewskiej. Realizacja funkcji kapłańskiej, na którą szczególnie chcemy zwrócić uwagę, dokonuje się m.in. poprzez uczestnictwo w Eucharystii, w innych sakramentach, przez rozmaite formy modlitwy rodzinnej, świętowanie niedziel oraz uroczystości kościelnych i rodzinnych¹⁰. W wyniku niekorzystnych przemian kulturowych, które wykluczają świąteczny charakter niedzieli, wiele rodzin zatraciło zdolność

⁸ Tamże, s. 74 nr 29.

⁹ Por. A. Dylus: *Niedziela w epoce globalizacji gospodarki*. W: *Niedziela w społeczeństwie pluralistycznym*. Red. E. Mateja, R. Pierskała. Opole 2001 s. 39.

¹⁰ Por. DPSP: *Powołanie do życia w małżeństwie i rodzinie*, dz. cyt., s. 33 nr 11.

świętowania. Nawet jeśli mają dzień wolny od pracy i czas spędzają w domu, często nie wiedzą jak go zorganizować. Wydaje im się, że najbardziej pożyteczne jest ciągle robienie „czegoś”. Dlatego ważne jest, by na nowo przypominać rodzinom, że niedziela to dzień święty i inny od pozostałych sześciu, które są powszednie. W ramach twórczego spędzenia czasu każda rodzina katolicka może i powinna: pomyśleć o Bogu i wieczności, uczestniczyć we mszy św. i zadbać o wspólną modlitwę, przeżyć czas w gronie rodziny i przyjaciół, przeznaczyć czas na odpoczynek na łonie natury, pamiętać o lekturze Pisma świętego i literatury religijnej, znaleźć czas na rozmowy rodzinne, pamiętać o chorych i samotnych, odwiedzić groby zmarłych, zadbać o świąteczny posiłek przy rodzinnym stole oraz podkreślić dzień świąteczny odświętnym strojem¹¹. Rodziny przeżywając niedzielę jako dzień Pana powinny przyczynić się do przywrócenia jej właściwego charakteru¹².

Duże znaczenie w przeżywaniu dnia Pańskiego mają, organizowane przez środowiska parafialne wokół niedzielnej celebracji eucharystycznej, inne inicjatywy właściwe dla chrześcijańskiej wspólnoty: spotkania przyjacielskie, inicjatywy na rzecz formacji wiary dzieci, młodzieży oraz dorosłych, pielgrzymki, dzieła charytatywne oraz różne formy modlitwy¹³. Pozytywną rolę mogą w tym względzie odegrać lokalne ośrodki pielgrzymkowe i sanktuaria, do których wierni mogą pielgrzymować w niedzielne popołudnia¹⁴.

II. Inicjatywy społeczne

W Polsce w XXI w. były już podejmowane różne inicjatywy, które stawały w obronie świętości niedzieli. W 2006 r. Ruch Światło–Życie zainaugurował ogólnopolską kampanię społeczną „Świętuję Niedzielę”. Jest ona adresowana do wszystkich ludzi dobrej woli, którzy pragną włączyć się w promowanie nowej kultury świętowania. Jednym z przejawów jest takie kształtowanie czasu niedzieli, który zapewni aktywny odpoczynek i umożliwi budowanie relacji międzyosobowych. Organizatorzy tej akcji akcentują szczególnie jedną postawę: *W niedzielę nie kupuję, w niedzielę nie handluję*¹⁵.

¹¹ Por. B. D r o ż d ż, B. W o ł a ń s k i: *Niedziela jest święta*. Legnica 2011 s. 21–46.

¹² Por. DPSP: *Kościół wobec życia społeczno-gospodarczego*, dz. cyt., s. 78 nr 50.

¹³ Por. B e n e d y k t X V I: Adhortacja apostolska *Sacramentum caritatis*. Watykan 207 s. 92–94 nr 73.

¹⁴ Por. H. S o b e c z k o: *Świętowanie niedzieli w parafii. Wprowadzenie do dyskusji panelowej*. W: *Niedziela w społeczeństwie pluralistycznym*. Red. E. M a t e j a, R. P i e r s k a ł a. Opole 2001 s. 158.

¹⁵ B. B i e ł a: *Pastoralne aspekty kształtowania świątecznego charakteru niedzieli w parafii*. W: *W prostocie prawdy, w pokorze miłości*. Red. T. B o r u t k a. Kraków 2008 s. 169.

Warto również zauważyć, że 1 lutego 2008 r. podczas konferencji „Wygrajmy niedzielę” zostało podpisane porozumienie „Przymierze na rzecz wolnej niedzieli” sygnowane przez 21 przedstawicieli organizacji pozarządowych, stowarzyszeń pracodawców, związków zawodowych oraz reprezentantów świata nauki i polityki. Jego celem jest także dążenie do zachowania świątecznego charakteru niedzieli¹⁶. Nie można też pominąć inicjatywy europejskiej, która zrodziła się niedawno, bo 20 czerwca 2011 r. Przedstawiciele 65 organizacji z całej Europy podpisali w Brukseli deklarację założycielską „Europejskiego Przymierza na rzecz Niedzieli”. Jednym z sygnatariuszy dokumentu był przewodniczący Sekretariatu Banków, Handlu i Ubezpieczeń NSZZ Solidarność. Zarówno w Polsce, jak i w Europie został zatraczony sens niedzieli, nie tylko w aspekcie religijnym, ale także jako prawo każdego człowieka do odpoczynku z rodziną. Podpisaniu deklaracji założycielskiej Przymierza towarzyszyła konferencja ekspercka, której uczestnicy dyskutowali o znaczeniu niedzieli, jako dnia wolnego od pracy, dla zdrowia fizycznego i psychicznego człowieka, zachowania równowagi pomiędzy życiem prywatnym i zawodowym oraz dla uczestnictwa pracowników w kulturze oraz życiu religijnym¹⁷.

Oprócz inicjatyw nastawionych na działanie, prowadzona jest również refleksja naukowa nad sensem świętowania niedzieli. Temat ten został podjęty podczas XXII Wrocławskich Dni Duszpasterskich, które zorganizowano w dniach 27–29.06.1992 r. Owocem wygłoszonych prelekcji jest książka pt. „Niedziela dzisiaj. Sacrum w życiu społecznym”. Wielu wybitnych teologów podzieliło się wówczas przemyśleniami na temat Dnia Pańskiego¹⁸. Dziewięć lat później Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego w dniach 14–16.03.2001 r. zorganizował międzynarodową konferencję naukową nt. „Niedziela we współczesnym społeczeństwie pluralistycznym”. Problem niedzieli zgłębili naukowcy, prezentując ten dzień nie tylko jako rzeczywistość religijną, ale także dobro kulturowe. Zastanawiano się nad biblijną i teologiczno-liturgiczną problematyką niedzielnego świętowania, a także wskazywano na konsekwencje pastoralne. Oprócz nauczycieli akademickich wydziałów teologicznych do wspólnej refleksji zaproszeni zostali również duszpasterze i katecheci. Owocem podjętych tematów jest publikacja książkowa¹⁹.

¹⁶ Zob. <http://www.wolnaniedziela.pl/> [19.08.2011].

¹⁷ Por. <http://www.wolnaniedziela.pl/index.php?pokaz=przymierze2011> [19.08.2011]; <http://www.europeansundayalliance.eu/> [19.08.2011]. O innych inicjatywach broniących świętości niedzieli. Zob. B. N a d o l s k i: *Niedziela. Historia, znaczenie, symbolika*. Kraków 2010 s. 74–83.

¹⁸ Por. *Niedziela dzisiaj. Sacrum w życiu społecznym*. Red. J. K r u c i n a. Wrocław 1993.

¹⁹ Por. *Niedziela w społeczeństwie pluralistycznym*. Red. E. M a t e j a, R. P i e r s k a ł a. Opole 2001.

III. Społeczny Ruch Świętowania Niedzieli

11 marca 2011 r. swoją działalność rozpoczął Społeczny Ruch Świętowania Niedzieli²⁰, który zrodził się w środowisku legnickim. Zainspirowani programem duszpasterskim Kościoła w Polsce „Kościół domem i szkołą modlitwy” członkowie różnych grup społecznych postanowili skonkretyzować działania na rzecz niedzieli i pobudzenia polskich rodzin, by stawały się szkołą świętowania niedzieli. W trakcie planowania działań w kierunku obrony świętości niedzieli zrodziła się myśl, by zawrzeć sojusz między środowiskami katolickimi w diecezji legnickiej i wspólnie wypowiadać się na ten temat oraz razem działać. W ruchu uczestniczą członkowie NSZZ „Solidarność”, Stowarzyszenia Rodzin Katolickich, Akcji Katolickiej, Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, Duszpasterstwa Ludzi Pracy '90, Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana”, reprezentanci diecezjalnych mediów katolickich oraz przedstawiciele wielu innych instytucji i stowarzyszeń. Każdy z członków podpisał deklarację ideową ruchu. Planowane są spotkania z samorządowcami, parlamentarzystami, europarlamentarzystami, by odżyła myśl o ustawie zakazującej handlu w niedzielę. W głównej mierze podejmowane działania mają charakter formacyjny, oparte na liście apostolskiej Jana Pawła II *Dies Domini*.

W diecezji rozprowadzane są deklaracje poparcia Społecznego Ruchu Świętowania Niedzieli²¹. W znacznej ilości zostały rozdane wiernym po zakończeniu procesji Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa, a podczas procesji przy każdym ołtarzu odczytywano specjalne katechezy związane z tematyką świętowania niedzieli: niedziela – pierwszy i najstarszy dzień świąteczny; niedziela – dzień Pana i odpoczynku po pracy; niedziela dniem solidarności; niedziela ósmym dniem tygodnia, zapowiedzią wieczności. Wcześniej w parafiach został odczytany list pasterski Biskupa Legnickiego „Niedziela jest święta”²². W ramach działalności ruchu została wydana książka pt. „Niedziela jest święta”, w której m.in. propagowany jest niedzielny dekalog katolika oraz list apostolski Jana Pawła II *Dies*

²⁰ Por. <http://www.swietowanieniedzieli.pl/> [19.08.2011].

²¹ Deklaracja ma następującą treść: Zgodnie z zamysłem Boga Stworzyciela i Odkupiciela ludzkości oraz całego porządku świata, przypominanym w Liście apostolskim Jana Pawła II »*Dies Domini*«, kierując się jednocześnie społecznym nauczaniem Kościoła, jak również w nawiązaniu do dążeń solidarnościowych i wolnościowych oraz postulatów strajkowych sierpnia 1980 i innych domagających się uznania słusznych praw pracowniczych uroczyste przyrzekam: dbać o świąteczny charakter dnia Pańskiego – Niedzieli; szerzyć w przestrzeni społecznej wartość uroczystego charakteru Niedzieli; dbać o chrześcijański wypoczynek własnej rodziny w Niedzielę; dążyć do zmiany prawa i stylu życia, by nie czynić z Dnia Pańskiego jeszcze jednego dnia pracy; jako pracownik walczyć o Niedzielę jako dzień wolny od pracy wszędzie tam, gdzie nie jest ona konieczna; z chciwości lub dla zaspokojenia nastawienia konsumpcyjnego nie zabiegać w Niedzielę o pracę zarobkową; jako pracodawca nie zmuszać ludzi do pracy w Niedzielę kosztem ich więzi z Bogiem, rodziną, wspólnotą, w której żyją; jako konsument nie robić zbędnych zakupów w Niedzielę.

²² Zob. *Niedziela jest święta. Materiały duszpasterskie na uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa* 23.06.2011. Red. B. Wołański. Legnica 2011 s. 8–19.

*Domini*²³. Odbędzie się akcja plakatowa pod hasłem – „Niedziela jest święta”. Tym tematem zostały również zainspirowane media katolickie i świeckie. Społeczny Ruch Świętowania Niedzieli ma wiele planów i nadzieję, że działania oparte na modlitwie przyniosą błogosławione owoce i przyczynią się do przywrócenia świętecznego charakteru niedzieli w rodzinach i wspólnotach parafialnych.

IV. Wnioski pastoralne

Nie ulega wątpliwości, że niedziela jako dobro kulturowe wymaga ochrony prawnej. Potrzeba starań parlamentarzystów i samorządowców, by odzyskała ona na nowo swój święteczny charakter²⁴. Jednak więcej wysiłku należy wkładać w pracę formacyjną, by zmieniać sposób myślenia wiernych. Od ich działania, sposobu spędzania wolnego czasu i umiejętności świętowania zależy, jak będzie wyglądał w Polsce pierwszy dzień tygodnia. Polak współczesny, ulegając zbyt- nio zachodnim trendom, zaniedbał to, co stanowi o jego tożsamości i poziomie kultury. Formacja do świętowania niedzieli powinna być prowadzona w rodzinach, wspólnotach parafialnych, małych grupach religijnych, w szkole i w każdym innym środowisku, któremu zależy na dobru człowieka i rodzin.

Istotne jest, by temat świętości niedzieli pojawiał się w homiliach i katechezie. W parafiach podejmowane są różne próby pracy formacyjnej z wiernymi w mniejszych wspólnotach. Jako przykład niech posłuży doświadczenie parafii Świętej Trójcy w Legnicy²⁵. W 2009 r. duszpasterze podzielili wiernych według układu ulic, które wyznaczają terytorium parafii, na cztery mniejsze wspólnoty. Każda grupa otrzymała swojego patrona: św. Jana Marię Vianney’a, św. Joannę Beretta Molla, św. Teresę od Dzieciątka Jezus, św. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego. Podczas wizyty duszpasterskiej 2009/2010 rodziny z poszczególnych wspólnot otrzymały folder z wizerunkiem świętego, z treścią modlitwy za jego wstawiennictwem i zaproszeniem na dni skupienia do kościoła parafialnego. Duszpasterze w każdej rodzinie zostawiali także drugi identyczny obrazek z prośbą o przekazanie go rodzinie sąsiedzkiej, która z różnych powodów nie przyjęła księdza. W kościele podczas niedzielnych mszy świętych za pomocą prezentacji multimedialnej została wiernym przedstawiona idea pracy formacyjnej w mniejszych wspólnotach.

W 2010 r. poszczególne grupy zostały zaproszone na trzy dni skupienia, każda w innych terminach. Spotkania odbywały się w piątek popołudniu i obejmowały: adorację Najświętszego Sakramentu, nabożeństwo do patrona wspólnoty, Eucharystię z homilią oraz katechezę. Podczas katechizacji zaproponowano

²³ Por. B. D r o z d z, B. W o l a ń s k i: *Niedziela jest święta*. Legnica 2011.

²⁴ Por. DPSP: *Kościół wobec życia społeczno-gospodarczego*, dz. cyt., s. 78 nr 50.

²⁵ Parafia miejska licząca ok. 6000 wiernych w diecezji legnickiej.

tematy: „Nasz święty patron”, „Eucharystia i kult Eucharystii poza mszą świętą”, „Życie, modlitwa, praca. Trzy nierozłączne elementy”. Poprzez pogłębianie duchowości duszpasterze starali się także ukierunkowywać wiernych na apostołstwo, by świadectwem życia i zaproszeniem skłaniali do powrotu na nabożeństwa parafialne innych ludzi, zwłaszcza niepraktykujących. Podczas adoracji modlono się również za tych, którzy odeszli od wiary i odrzucili Boga i Ewangelię.

W 2011 r. praca w grupach jest nadal kontynuowana, a zaproszenia znów w formie folderów zostały dostarczone wiernym podczas wizyty duszpasterskiej. Spotkania odbywają się w niedziele. Najpierw wobec Najświętszego Sakramentu odbywają się Nieszpory. Po czytaniu wygłaszana jest katecheza. W obecnym roku formacyjnym podejmowany jest temat dnia Pańskiego wokół następujących haseł: „Niedziela – dzień odpoczynku z rodziną”, „Niedziela – dzień świętowania”, „Niedziela – dzień Eucharystii”. Po zakończeniu Nieszporów odprawiana jest Eucharystia z homilią. Temat świętowania dnia Pańskiego został również podjęty z każdą rodziną podczas wizyty duszpasterskiej. Na obrazku został wydrukowany niedzielny dekalog katolika.

Należy również wykorzystać w celach formacyjnych większe zgromadzenia wiernych, w których uczestniczą także wierni praktykujący nieregularnie lub sporadycznie. Taką okazją jest procesja w uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa. Przy każdym ołtarzu po odczytaniu Ewangelii może być wygłoszona krótka homilia lub komentarz. Można wówczas tematykę ukierunkować na troskę o świętowanie niedzieli. Taka inicjatywa została podjęta w parafiach diecezji legnickiej przez Społeczny Ruch Świętowania Niedzieli w 2011 r., o czym wspomniano wcześniej. Można wówczas wiernym rozdawać deklaracje, które pozostawione w domach będą przypominały o obowiązkach i przywilejach katolika w niedzielę²⁶.

Oprócz uroczystej niedzielnej Eucharystii w parafiach powinny być podejmowane inne inicjatywy właściwe dla chrześcijańskiej wspólnoty. Mogą to być różnego rodzaju spotkania przyjacielskie, dzieła charytatywne związane np. z organizacją festynów, różne formy modlitwy, katechezy, spotkania formacyjne. Wierni chętnie uczestniczą np. w popołudniowej adoracji Najświętszego Sakramentu w ramach przynależności do małej grupy formacyjnej. Przykładem może być wspólnota Duchowej Adopcji Dziecka Poczętego z parafii Świętej Trójcy w Legnicy. Członkowie grupy podjęli decyzję, że jako dodatkową formę modlitwy w intencji nienarodzonych i ich rodziców podejmą w każdą drugą niedzielę miesiąca adorację Najświętszego Sakramentu o godz. 15.00. Po wspólnej modlitwie

²⁶ Treść deklaracji poparcia Społecznego Ruchu Świętowania Niedzieli można znaleźć na stronie: <http://www.swietowanieniedzieli.pl/dokumenty/06.pdf> [22.10.2011].

jest też okazja, by wspólnie spotkać się przy stole, porozmawiać, obejrzeć film i w ten sposób spędzić jedno niedzielne popołudnie w miesiącu.

Pomocą w propagowaniu właściwego zagospodarowania czasu w niedzielę mogą stać się media, zarówno katolickie jak również świeckie. W specjalnych artykułach mogą zostać wskazane miejsca, w które można udać się z rodziną w niedzielę, by wspólnie spędzić chwile świętowania i odpoczynku. Niejednokrotnie wierni nie mają świadomości, że w pobliżu ich miejsca zamieszkania znajdują się różnego rodzaju obiekty czy miejsca atrakcyjne przyrodniczo, odbywają się imprezy, spotkania, z których można skorzystać i twórczo odpocząć, zachowując świąteczny charakter dnia Pańskiego.

Wydaje się potrzebą chwili opracowanie przez Kościół w Polsce dokumentu podejmującego problematykę świętowania niedzieli w wielorakich aspektach. Byłby to dobry punkt wyjścia do zrealizowania planu zintegrowania różnych środowisk do dyskusji na temat troski o prawdziwe oblicze niedzieli i stworzenia koalicji podmiotów, którym zleży na dobrym przeżywaniu tego dnia²⁷.

²⁷ Por. T. Wielebski: *Troska Kościoła w Polsce o niedzielę jako czas budowania komunii*. W: *Kościół naszym domem. Program duszpasterski Kościoła w Polsce 2011/2012*. Red. S. Stulko wski. Poznań 2011 s. 274.